

Koeru Keskkool

KOERU LAULUEMA AINO LINNAS

Uurimistöö

Autor: Carolyn Mets, 11. klass

Juhendaja: õp Pille Eha

Koeru 2015

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
1. LAPSEPÕLV KOERUS	4
2. HARIDUSTEE.....	9
2.1. Õpinguaastad Tartus.....	9
2.2. Õpinguaastad Tallinnas	11
3. TÖÖAASTAD	13
3.1. Muusikaõpetaja Koeru Keskkoolis ja lasteaias Päikeseratas	13
3.2. Koorid ja laululapsed.....	15
3.3. Suhted õpilastega.....	18
3.4. Koolitused ja huvialad.....	19
4. PEREKOND	22
5. PANUS KOERU VALDA.....	25
6. MEENUTUSED AINO LINNASEST	29
6.1. Aino mõju lähedastele	29
6.2. Huvitavamad seigad	30
KOKKUVÕTE.....	32
KASUTATUD MATERJAL	33
LISA 1. AINO LAPSEPÕLVEKODU	34
LISA 2. KÜSITLUSLEHT	35
LISA 3. KOERU KESKKOOLI LASTE- JA POISTEKOOR.....	36
LISA 4. TÄHTSAMAD KOOLITUSED	37

SISSEJUHATUS

Minu uurimistöö teema on „Koeru lauluema Aino Linnas“. Töö eesmärgiks on koostada kokkuvõtlik ülevaade Aino senisest elust. Uurimistöös keskendun peamiselt tema tegemistele Koeru vallas, mis on põimitud Aino enda ja lähedaste inimeste põnevate lugudega.

Valisin uurimistöö kirjutamiseks antud teema, sest tundsin suurt huvi Aino värvika elu vastu ning kuna ta on olnud minu muusikaõpetaja ja suur eeskuju juba väikesest peale. Aino Linnase eluloost on tehtud lühemaid kokkuvõtteid, kuid mahukat uurimust ei ole veel koostatud.

Uurimistöö käigus otsisin materjali internetist, Koeru raamatukogust, ajalehtedest ja tegin intervjuud temaga lähedalt suhtlevate inimestega ja tema endaga. Internetist leidsin huvitava intervjuu, mis on tehtud Aino Linnasega 50. aasta juubeli puhul. Intervjuud viisin läbi Aino Linnase, Anne Muhu, Anne Pindre, Keio Soomelti, Piret Linnase ja Heli Laaneoksaga.

Uurimistöö koosneb kuuest osast. Esimeses osas räägin Aino Linnase lapsepõlvest, teises osas on välja toodud tema haridustee Tartus ja Tallinnas. Kolmas osa käsitleb Aino tööaastaid Koeru Keskkooli muusikaõpetaja ning lasteaed Päikeseratas kasvatajana. Samas annan ülevaate tema käe all tegutsenud laulukooridest ning kirjeldan suhteid õpilastega. Neljandas osas kirjutan tema perekonnast. Viiendas osas käsitlen tema panust Koeru valda. Viimases osas lähtun vaid intervjuudest, tuues välja Aino mõju lähedastele ja naljakamad juhtumised.

1. LAPSEPÕLV KOERUS

Aino Linnas, neiupõlvenimega Kikas, sündis 22.01.1944 Jaan Kikase ja Leida Kingisepp-Kikase esimese lapsena Koerus (Joonis 1). Viieliikmelises peres elas peale Aino veel kaks tütar: Koidu Kikas (Saamot) ja pesamuna Maie Kikas (Murrut). (Linnas, 2014)

Joonis 1. Aino Linnas (Erakogust)

Aino isa ja ema kohtusid Viljandimaal Paksukülas, kus Aino ema Leida vanematel oli suur talu ja nende naabriks oli parasjagu isa Jaani tädi. Jaan ise elas tol ajal Tallinnas, kuid käis tihti tädil Viljandimaal külas. Kord kümneaastaselt oli isa Jaan isegi lubanud, et tema ükskord selle naabri Leida, kes tol ajal oli alles viieaastane, ära võtab ja nii läkski. (Samas)

Koeru tulid Jaan ja Leida elama, kui Jaan saadeti Viljandist siia apteekriks. Elasid nad Väinjärve tee nr 4 asuvas majas (Lisa 1), mis oli ühtlasi ka apteek. Koerus elades sündisid kõik kolm neiu, kellest vaid Ainol pole side kodukohaga kordagi katkenud. (Moosel, 1994)

Aino isa oli Koerus väga hinnatud apteeker (Joonis 2) ja tema juurde ei kardetud tulla ka südaööl. Jaan aitas alati, kui suutis. Ennast aga pidas ta tavaliseks maameheks ja kui vahel mõni võõras tuli apteekrihärnat otsima, siis võis ta eest leida tööriietes puid lõhkuva Jaani. Aino sõnul aga võeti neid õdedega kui tavalisi plikatirtse, mitte kui hinnatud apteekri tütreid. Kuigi kord, kui Aino paljajalu mudas plätserdas, tuli tema juurde eakas daam ja ütles: „Ise apteekri laps, aga endal on kuresaapad jalas!“ (Linnas, 2014)

Joonis 2. Apteeker Jaan Kikas (Erakogust, 1948)

Oma lapsepõlve meenutab Aino väga heade sõnadega ja isa kutsub ta siiani hellitavalt Papaks. „Kui kõigil lastel oleks nii hea pere, küll siis oleks hea elada,“ usub Aino. Nende pere võluks oli see, et kõike tegid nad koos isaga. „Ema vaatas, et puhtad riided oleks seljas ja toit laual ning kui tarvis, tegi kasvõi enda pükstest meile uue kleidi. Aga Papaga käisime jalgrattaga sõitmas ning tegime pikki jalutuskäike,“ meenutab ta. „Kõige eredamalt on meeles, kui käisime jalgrattaga Väinjärve mõisas nukuteatrit vaatamas, üks tüdruk oli pakiraamil ja teine pulgal.“ (Samas)

Isa Jaan oli peale kõige ka väga tark ja laia silmaringiga mees. Jalutuskäikudel tutvustas ta tütardele taimi ning õhtuti loeti koos raamatuid, aitas neil õppida ja oma ideid ellu viia ning seda kõike vaid suunates, mitte sundides. Kuid ega Jaan ainult oma tütreid ei aidanud, ta jagas oma tarkust teistelegi. Näiteks õpetas ta kohalikke Koeru poisse fotoaparaadiga pildistama, lubas teha apteekrimajas orkestriproove ja aitas huvilistel jäneseid kasvatada. Nii kasvatas ka Aino õde kuuendas klassis pea 80 jänest ja tegi

nendega lausa äri. „Meil käis kogu aeg mingi tegevus ja suuresti oli selle taga meie Papa. Selliseid isasid on harva, kes elavad oma laste tegemistele nii kaasa.“ (Samas)

Muusikuks soovis Aino saada juba lapsena, olgugi et ta kõiki pille ei tundnud ja oma absoluutsest kuulmisest ei teadnud ta veel sellel hetkel midagi. Samuti pole nende suguvõsas muusikuid eriti olnud. Küll aga uskus isa, et Ainos on sama muusikapisik, mis kaugelt sugulasel Mart Saarelgi. Ta oli Aino vanaema sugulane ja nad elasid lähestikku Suure-Jaani lähedal Hüpasaares. Tegu oli elukutselise heliloojaga, kes lõpetas Peterburi Konservatooriumi. Tema auks rajati Hüpasaarde Mart Saare nimeline majamuuseum, kust Aino ikka alati võimalusel läbi käib. Aino tädipoeg Ülo Võsar on kirjutanud raamatu nende suguvõsa kohta ning raamatus mainib ta, et nende suguvõsa ainsad muusikud on Mart Saar ja Aino Linnas. (Moosel, 1994)

Lasteaias käis Aino Koerus, kus ta hakkas tihedalt suhtlema Heli Laaneoksaga (Lisa 2), kellest sai eluaegne hea sõbranna. Ka nende pered olid tuttavad ja nii kasvasid neiu aina tihedamalt kokku. Heli käis Aino isa juures klaverit õppimas ja peagi käisid nad juba lihtsalt teineteisel kogu aeg külas. Ka Heli ja Aino mõlemad nooremad õed olid ühevanused ja väga head sõbrannad. (Laaneoks, 2015)

Heli ja Aino haridustee algas samuti ühiselt 1951. aastal, mil nad astusid Koeru 7-klassilisse kooli ja ka siin oldi kõik kuus aastat ustavad pinginaabrid (Joonis 3). Nad olid koolis lahutamatud, käisid koos näiteringis, mida viis läbi nende klassijuhataja ja nagu Aino ise ütleb: „Olgugi et olin paksuke, siis käisime isegi võimlemas.“ Samuti mängisid nad koos orkestris, jätkasid rahvatantsus käimist ja laulsid lastekooris. Peale tunde mindi kas Heli või siis Aino juurde, kus koos söödi ja õpiti ning kuna alati tehti kõik kodutööd ära, siis tuli vahel appi ka Aino Papa. „Kuid ükskord me ei osanud ja siis helistamise kaks aastat vanemale tublile matemaatikule Kaarlile, kes siis meile ütles, et ülesandes on viga, et ärge lahendage seda,“ meenutab Aino, „Tollel ajal oli häbi tulla kooli, kui sul oli õppimata ning üldiselt oli alati kõigil kodutööd tehtud, iseasi kui õigesti.“ Kahjuks ei saanud Aino ja Heli alati koos istuda. Juba algklassis pidid nad endale vahelduseks uued pinginaabrid leidma, kuna kippusid tunnis lobisema. „Meil said tihti tunnis ülesanded varem valmis ja hakkasime ikka juttu rääkima. Kord meid siis kutsuti õppealajuhataja juurde, kes lasi meil mõlemal valida kahe poisi kõrval

istumise. Valikus oli kas puhas, aga rumal poiss või täidega, aga tark poiss. Ma mõtlesin, et küll Papa mulle täirohtu annab ja valisin targema poisi,“ meenutab Aino. (Linnas, 2014; Moosel, 1994)

Joonis 3. Teise klassi lõpetamine (Erakogust, 1953)

Pinginaabrina kiidab Heli Ainot väga. „Ta oli väga tubli, püüdlik ja tark ja kui mina ei teadnud, siis tema ikka teadis!“ Juba kooliajal mäletab Heli teda väga jutuka, humoorika, sõbraliku ja koostööaltina. (Laaneoks, 2015)

Huviringidest on Ainol eriti hästi meeles orkester, mida juhendas Aurelie Hellermann. Aino sai orkestris proovida erinevaid keelpille ja nii mängis ta enne kaua mandoliini, kitarri ja basskitarri, kuni ta akordioni taha sattus. „Aureliel oli selline eriline õpetamise metoodika, et kunagi ei tundunud ükski asi raske. Sa lihtsalt läksid koju ja hakkasid uuesti harjutama.“ Aino nimetab Aureliet õpetajaks, kes viis ta muusikani. Tänu temale sai Aino kõigest 7-aastasena esineda Estonias isetegevuslaste ülevaatusel, saates akordionil 5-aastast Marika Hellermanni. (Linnas, 2014; Moosel, 1994)

Kuid enne veel, kui Aino sattus orkestrisse, õppis ta kohalike kirikuköstrite juures klaverit. Üheks esimeseks neist oli Tapa Lastemuusikakooli klaveriõpetaja Helga Sootaru, kes oli ühtlasi ka Koeru lasteaia muusikakasvataja. „Kasvatajad hakkasid pärima, et miks see tüdruk nii vara hommikul lasteaeda läheb, aga mina tahtsin klaveril viise otsida, mida kasvataja tunnis mängis,“ tunnistab Aino, „ma ei tea, kui vana ma olin, aga ikka lasteaiaaeline, ei teadnud ma siis veel noodist midagi ega ka klaverist.“

Peale seda saigi Aino isa Sootaru käest teada, et lapsel on suur soov klaverit mängida. Oma esimesteks pillimänguõpetajateks peab Aino veel Koeru kiriku organiste Tiia Peret ja Helga Kruusimäge. (Samas)

Esimene klaver ilmus Aino koju aga täiesti juhuslikult. Üks Koeru külaelanik rääkis apteekrihärrale, et neil on pesuköögis klaver, kuid neil ei ole seal üldse ruumi. Nii palus ta Aino isal klaver apteegimajja viia, kus Jaan selle korda tegi ning hiljem terve alevi lapsed mängimas käisid. „Kiriku orelimängijad käisid meile kord nädalas tunde andmas ning mina pidasin seejuures kõige kauem vastu,“ nõustub Aino. Õpetajad olid tol ajal ranged. Näiteks Tiia Pere võttis lausa pliiatsi kätte ja kohe, kui Ainol heliredel sassi läks, sai neiu vastu sõrmenukke. Siiski on Aino õnnelik, sest heliredelid said ilusti pähe, ja usub, et see oli väga hea trenn. Peale selle pidi Aino igal õhtul ilusti harjutama. Papa istus kõrval ning neiu harjutas. Ei lugenud, mis kell parasjagu oli, peaasi, et selgeks sai. „Alguses ma ei saanud aru, kuidas isa mulle oskas takti lüüa ja vaadata, kus mul sassi läheb, aga hiljem sain teada, et isa oli ülikooli orkestris viiulit mänginud ja ülikooli orkestris laulnud.“ Tänu viimasele klaveriõpetajale oli Ainol väga hea tehniline tase. (Linnas, 2014)

Aino lapsepõlv möödus väga värvikirevalt. Tema elus oli suur koht toetaval ja targal Papal ja parimal sõbrannal Helil. Samuti avastas noor neiu enda jaoks muusika ning hakkas juba õppima klaverit.

2. HARIDUSTEE

2.1. Õpinguaastad Tartus

Tänu toetavale Papale, kes juba lapsest saati ostis Ainole nii palju instrumente, kui küla pealt leidis ja kui palju tema väikese palga juures lubada sai, tekkis Ainol suur huvi muusika vastu ja ta julges minna 1957. aastal kõigest 13-aastasena üksi Tartusse muusikakooli katsetele. Olgugi et Aino muusikaarmastusest teadsid kõik tema peres, siis katsetele läks julge plikatirts kellelegi ütle mata. Jättis vaid kirja Papale laua peale ja suundus bussiga Rakke, et sealt siis rongiga Tartusse sõita. (Itse, 2014; Moosel, 1994)

Noorel neiul oli soov minna õppima klaverit, kuid seda, mis teda katsetel ees ootas, ei osanud Aino näha isegi unes mitte. Üheks ülesandeks katsetel oli nootide tundmine. Tolle aja Tartu Lastemuusikakooli direktor Aleksandra Semm-Sarv alustas nootide mängimist ja oli üllatunud, kui tüdruk kõik noodid ära tundis ja üles nimetas. Direktor oli esimene inimene, kes avastas Ainol absoluutse kuulmise. Kahjuks aga välistas naine kindlalt selle, et Aino saaks minna klaverit õppima. Kuigi Aino mängis katsetel ette Griegi Norra tantse, mis on päris kibedad palad, oli ta klaveri jaoks liiga vana ja asenduseks pakuti talle tšellot. (Itse, 2014)

Seda kõike aga oli noore neiu jaoks liiga palju. Tal ei olnud aimugi, milline näeb välja tšello ning mida tähendab „absoluutne kuulmine“. Niisiis naases Aino Tartust nuttes ja ütles Papale, et tal on rikkis kõrvad ning ta ei saagi pilli mängida. Kuna Papale jäi informatsiooni väheseks, võttis ta vaevaks helistada kooli, et järele uurida, mis tema lapse kõrvadel viga on. Kui isa kuulis, et tema tütrele on absoluutne kuulmine, oli pilt kohe selge. (Samas)

Tartus koolis käies, oli Ainol vaja ka elamispinda. Siin oli suur saatuse tahe, sest just samal ajal kolis Linnaste pere kõrvale Tartust pärit noor proua, kelle mees töötas autoremonditehases direktorina. Proua ema, kes elas Tartus, oli nõus võtma noore neiu Aino enda juurde elama. Elasid nad Tartus tänavatel Saekoja nr 13 ja hiljem Sepavälja

nr 17. Aino meenutab perenaist väga heade sõnadega: „Mul oli ideaalne läbisaamine oma perenaisega, ta oli väga hooliv ja aitas alati, kuid ma pidin ka küllaltki iseseisev olema.“ (Linnas, 2014; Moosel, 1994)

Nii algaski Aino haridustee 1957. aastal Tartu 8. keskkoolis (Joonis 4) ja samal aja ka Tartu Lastemuusikakoolis. Keskkooli aega mäletab Aino väga meeldejäävana. Õpetajaid austati ja osa neist lausa kardeti. Koolis tehti palju huvitegevust. „Toimusid erinevad esmaabi- ja luurevõistlused ning meie pidime kõigist sündmustest alati osa võtma. Kuna kõik olid kogu aeg tegevuses, siis aega, et pahandusi teha, ei olnudki.“ (Linnas, 2014)

Joonis 4. Tartu 8. keskkool (Erakogust)

Aino jaoks ei olnud keeruline minna väikesest maakoolist suurde linnakooli. Tema klassi olid noored tulnud üle Eesti ja kuna sügisel, kui kooli mindi, oli koolimaja veel poolik, sai ka nende klass kaasa aidata ehitusele. Üks on aga Ainol meeles, et linnalapsed olid jõulisemad. „Kuna mind pandi 44-liikmelise klassi klassivanemaks, siis kord tulid poisid minu juurde ja ütlesid, et tööõpetuse tunnid jäävad ära. Mina siis läksin ütlesin kõigile, et võime koju minna ja jäin veel klassi koristama. Kui siis õpetaja järsku klassi tuli, oli tal üllatus ikka suur.“ Õnneks rääkis Aino ilusti, mis oli juhtunud ja kõik peale Aino said märkuse. (Samas)

Muusikakoolis hakkas ta õppima tšellot ning nõudis kohe ka klaveritunde lisaks. Kuid ega muusikakooli direktor rumal olnud. Ta teadis, et nüüd hakkab neiu rohkem klaverit kui tšellot harjutama ja ütles, et kui Aino õpib oma eriala pilli hästi, võib saada ka kolm

klaveri lisatundi nädalas. „Alguses ajas tšello ikka südame täis küll, sest nii paha oli sellega bussiga liigelda,“ meenutab Aino. Aja jooksul muutus ka tšello omasemaks ja seda tänu tollasele tšelloõpetajale Svetlana Einastole, kes oli Aino õpetaja 5 aastat ning seejuures alati väga mõistev. Samuti tänu teistele tšelloõpetajatele, kes olid väga hingelised, tekkis Ainol nii tugev side tšelloga, et see on siiani ta lemmikinstrument. Aino lemmiklaul on samuti tšellosaate tõttu ansambli Ummamuudu „Ka sisaliku tee“. (Itse, 2014; Linnas, 2014; Moosel, 1994)

Keskkooli lõpetas Aino 1962. aastal väga heade hinnetega. Tema viiepuru vahele aga eksis üks võimlemisetunni kolm ära ja neiu ei lõpetanud kiitusega. Samal aastal lõpetas ta ka lastemuusikakooli kuuenda taseme ja kuna lastemuusikakool oli samas majas, kus Heino Elleri nimeline Tartu Muusikakool, siis otsustas Aino, et jätkab õpinguid seal. „Siin oli hea lihtne, õpetajad olid samad ja ka klassiruumid ning nii ei pidanud ma tegema muusikakooli sisseastumiseksameid.“ Kuid enne veel, kui Aino astus sisse muusikakooli, vajas ta hea klassikaaslane Reet Pau abi matemaatika erialale sisse saamiseks. Nii oli abivalmis klassiõde nõus koos sõbraga minema sisseastumiskatsetele, et talle seal kirjutada valmis kirjutada. Juhtus aga nii, et ka Aino sai kooli sisse. „Ega see mind ei huvitanud ja tulin juba kolme kuu pealt ära.“ Muusikakoolis valis ta koorijuhtimise ja tšello eriala. Tšelloõpetaja hakkas käima neile paar korda nädalas Tallinnast ja kuna Aino ei tahtnud, et õpetaja pettuks, harjutas ta päevas kaheksa tundi tšellot. 1966. aastal lõpetas Aino kiitusega kaks eriala – tšello ja koorijuhtimine (Itse, 2014; Linnas, 2014).

Keskkooli kõrvalt tegeles Aino juba solistide ja ansamblitega ning oli muusikaringi juhataja. Samuti mängis ta kooli tantsuorkestris akordionit ja klaverit ning TRÜ sümfooniaorkestris tšellot. Peale keskkooli lõpetamist töötas ta pea kaks aastat Tartu Muusikakooli kõrvalt linna asutustes ansamblite ja solistidega ning Tartu Linna Pioneeride Majas akordionisaatjana. (Linnas, 2014)

2.2. Õpinguaastad Tallinnas

Tartust õla alla saanud, liikus ta edasi Tallinna Riiklikku Konservatooriumi, kus õppis 1971. aastani koorijuht-muusikaõpetajaks individuaalse õppekava alusel. Koorijuhtimise erialale jäi ta suuresti tänu Rihard Ritsingule. Tegu oli väga leebe ja hea

dirigendiga, kelle käe all sai Aino juhatada Vanemuise segakoori ja ülikooli kammerorkestrit. (Linnas, 2014)

Konservatooriumis õppis ta kaugõppes ja töötas samal ajal Koeru koolis muusikaõpetajana, viibides kaks päeva nädalast Koerus ja kolm Tallinnas. Võimalik oli see tänu individuaalsele õppekavale ja väikesele koormusele Koeru koolis (vaid 13 tundi nädalas). Samuti tuli siin Ainole konservatoorium veelgi vastu ja ta sai teha kolm kursust ette, et hiljem kergem oleks. Oma diplomikontserdi (Joonis 5) tegi Aino Koeru kultuurimaja segakooriga. Konservatooriumi õpitulemused olid lausa nii head, et tagasid katseteta sissepääsu Peterburi Konservatooriumisse, kuhu Aino otsustas mitte minna, sest soovis enda tuleviku siduda Eesti ja eelkõige Koeruga. (Samas)

Joonis 5. Diplomikontsert Koeru kultuurimajas (Erakogust, 1971)

Tallinnas õpingutel olles astus Aino 20-aastaselt Eesti Koorijuhtide Segakoori, mis hiljem muutus Eesti Koorijuhtide Naiskooriks, kus ta on osalenud praeguseks 24 aastat ning kus Aino siiani käib, olles nii laulja kui häälerühmavanem. „Laulu ja koosolemise rõõm ning konkurssidel käimised ja reisid liidavad meid kokku.“ (Samas)

Aino haridustee sellega lõppeski. Ta oli saanud tugeva muusikalise pinna kolmest erineva tasemega muusikaasutusest. Erinevaid õppeaastaid meenutab Aino ikka heade sõnadega ja tänu heale õppimisele lõpetas ta ka koolid väga heade tulemustega. Samuti oli ta juba kooli kõrvalt tagasi Koeru kolinud ning asunud õpetama Koeru koolis.

3. TÖÖAASTAD

3.1. Muusikaõpetaja Koeru Keskkoolis ja lasteaias Päikeseratas

Alates 1. septembrist 1967 töötab Aino Koeru Keskkooli muusikaõpetaja, klassijuhataja ja ringijuhina. Koeru tööle sattus ta nii-öelda moosimise teel. „Teise kursuse suvel olin koolivaheajal Koerus. Ühel augustiõhtul külastas mind Koeru kooli kolm esinduslikku „asjameest“: direktor G. Rundu, U. Aan ja füüsik J. Kruusmann, kes rääkisid mind ära.“ Põhiliseks tõuketeguriks oli aga kunagine klassivend Tiit, kellega juba enne oli räägitud, et tema Aino ära võtaks. (Linnas, 2014)

Esimesed töökohustused ei olnud Ainol rasked, kuigi ta jätkas samal ajal õpinguid Tallinnas. Lisaks koolitundidele juhendas Aino ka lastekoori ja mudilaskoori, mis olid alguses vaid ühehäälsed, ja erinevaid väiksemaid ansambleid (Joonis 6). (Samas)

Joonis 6. Esimese klassi lauluansambel (Erakogust, 1989)

Alates aastast 1973 töötab Aino Linnas ka Koeru lasteaed Päikeseratas muusikaõpetajana. Esimene kokkupuude lasteaiatööga oli juba keskkooli ajal, kui ta suvel Udeva sohvoosi lastepäevakodus muusikalise kasvatajana töötas. Koeru lasteaeda kutsuti Aino tööle, sest eelmine muusikaõpetaja oli lasteaiast lahkunud. „Aino tuli Koeru diplomitööd tegema ja siis me taaskohtusime üle aastate ning pakkusin talle, et ta võiks meile tööle tulla ja Aino oli nõus,“ ütleb Heli, kellest oli selleks ajaks saanud

Koeru lasteaia direktor. Lasteaiatöö meeldib Ainole väga. Juba sealt sirguvad tublimad laululapsed, kellega hiljem võistlustel käiakse. Peale laulutundide juhendab Aino lasteaias erinevaid ansambleid ja lauluringe ning õpetab väiksemaid pille. „Kahjuks on aga nii, et mõni rühm on väga võimekas ja on palju, kellega hiljemgi tööd teha laulmise suhtes. Aga siis võib olla mitu aastat pausi, kus ei ole selliseid rühmasid,“ tõdeb Aino. (Samas)

Lasteaia Päikeseratas juhataja Heli Laaneoks on Aino kui kolleegiga väga rahul: „Erinevalt paljudest teistest muusikaõpetajatest mängib Aino näiteks klaverit lapse järgi ja kohandab end vastavalt lapsele. Hindan ka seda, et ta suudab väga edukalt kahe maja vahet joosta. Kui on tulemas lauluvõistlus, valmistab Aino laululapsi ette alates kolmandast eluaastast. Sellistel juhtudel ei ole imestada, kui ta saabub lasteaeda väljaspool oma töögraafikut.“ Samuti kiidab Heli Aino sihikindlust ja seda, et ta oskab paljude erinevate asjadega arvestada ja et ta jõuab väga palju. Seda, kuidas lasteaed Ainot armastab, on eriti hästi tunda tema sünnipäeval, kui kõik kolleegid ja lapsed kogunevad saali ja siis ühiselt lauldakse Ainole ning kõik kallistavad teda. (Laaneoks, 2015)

Seda, et Aino väga hästi klaverit oskab mängida, on näinud ja kuulnud kõik õpilased, kes tema käe all õppinud. Tema jaoks pole ju mingi ime keerata selg klaverile ja seejuures mängida pala otsast lõpuni ilma ühegi veata ette. Aino kolleeg ja hea sõber Anne Muhk on öelnud, et teda üllatas Aino klaverimänguoskus eriti, sest ta on ise pidanud sunniviisiliselt klaverit õppima ning ta teab, kui raske seda mängida on. „Kuulsin esimest korda Ainot mängimas ühel algklasside üritusel, kui me hakkasime lastega ringmänge mängima ja kuigi Aino ei teadnud ette, mida me teeme, oskas ta kohe kaasa mängida. Sel hetkel ma mõtlesin, et vau! Mina oleksin pidanud kuu aega harjutama, aga tema lihtsalt kuulas, mida me teeme, ja hakkas mängima!“ (Muhk, 2014)

Aastate lõikes on töökoormus koolis olnud Aino sõnul väga kõikuv, maksimum 27 tundi nädalas. Sel ajal oli peale koolitundide ja klassijuhataja kohustuste veel laste- ja mudilaskoori, poistekoor ja orkester ning muusikaklass, kus ta õpetas akordionit, klaverit, kitarri, plokkflööti ja solfedžot. (Linnas, 2014)

Aino on öelnud, et tööstiimul Koerus on see, et kui saad mujal käia proovis ja reisidel ning naased, siis näed enda koore hoopis teise pilguga. „Sa kohe tahad õpetada seda, mida ise oled õppinud ja näinud. Maal on hea elada ja hädaldamist peaks vähem olema!“ lausub ta rahulolevalt. (Moosel, 1994)

3.2. Koorid ja laululapsed

Aino alustas erinevate ansamblitega juba siis, kui ta alles Koeru 7-klassilises koolis ise õppis. Sellistest kogemusest julge, hakkas ta ka Tartu koolis käies klassiorkestrit enda juures juhendama. Juba nii varakult sai ta kätt proovida oma hilisemas töös. (Linnas, 2014)

Hetkel on Aino eest vedada Koeru Keskkoolis poistekoor ja lastekoor (Lisa 3). Läbi aegade on Aino juhendanud väga palju erinevaid kooli koore ning ansambleid. Muidugi igavesed poiste- ja lastekoor, kuid ka õpetajate koor, vilistlaste koor, keskkooli segakoor ja mudilaskoor. Tugevamateks koosseisudeks nimetab Aino kunagist keskkooli segakoori ja tüdrukute ansamblit. Viimasega jõuti lausa vabariigi konkursi lõppvooru. (Samas)

Eriline side on Ainol alati olnud poistekooriga (Joonis 7). Kuigi nendega läbi saamine tundub pealtnäha raske, siis Ainoga on poisid väga harjunud ja nendevaheline side toimib.

Joonis 7. Koeru Keskkooli poistekoor (Erakogust)

Poistekoori saatjaõpetajaks väljasõitudel on juba pikki aastaid õpetaja Anne Muhk. Temast sai poistekoori saatja tänu sellele, et ta on lapsena ka ise väga paljudes koorides laulnud ja kui esimest korda küsiti, kes on nõus poistekoori laulupeol saatma, oli Anne kohe nõus, kuna talle oli jäänud kunagisest ajast külge laulupeopisik ning ta lihtsalt soovis seda taas kogeda. (Muhk, 2014)

Ühte aga ütleb Anne kindlalt, et poistekoori pärast on Aino hüpanud korduvalt omaenda pükstest välja, et nendega sammu pidada. „Näiteks pidi ühes poistekoori laagris magama telkides ning kui siis Aino ühel hommikul telgis ärkas, oli tal selg nii kange, et tal kulus telgist väljumiseks vähemalt kümme minutit.“ Kuid sellised asjad Ainot ei heiduta ning ta jätkab ikka poistekooriga ringikäimist. (Samas)

Kooridega seoses tuleb Ainol meelde lugu, kuidas nad olid kooriga ühel ettelaulmisel. Sel ajal Aino kartis Ants Sööti, kes oli alati väga kõva ütlemisega ja hinnatud muusikainimene. Kui tuli välja, et nende koor peab „Tuljakut“ laulma, vaatas Aino veel žürii poole ja avastas, et Sööti polegi. Kergendunult tõstis ta juba käed, et alustada, kui järsku astus uksest sisse härra Sööt isiklikult. Aino vaatas koori poole ja mõtles ise, et „tulgu surm siin või Siberis“ ja kohe sai koorist kui üks tiim ja suhtumine, „et teeme ära“. Peale laulu keeras Aino end žürii poole ja Sööt ütles vaid tunnustavalt: „Noh, näete, kuidas peab laulma!“ (Linnas, 2014)

Tublisid laululapsi on Ainol alati olnud. Kahel korral on saavutatud auhinnatud kohad vabariiklikul ansamblite konkursil. Samuti on esinetud ka „Laulukarusselli“ lõppvoorus Keio Soomelti, Pearu Pindre, Anneli Keremi, Piret Linnase ja Priit Linnasega. Meestelaulu seltsi konkurssidel on esinenud väljaspool maakonda korduvalt Miika Pihlak ja Andry Silla. Tublid lapsed on tavaliselt lasteaiast saadik laulnud ja seal neid huvilisi jätkub. (Itse, 2014)

Koeru Keskkooli endine laululaps Keio Soomelt (Joonis 8) on öelnud, et tänu Aino Linnasele sai ta noorena väga palju erinevates kohtades ja koosseisudes laulda ning esineda. Samuti suunas just Aino teda tollel ajal muusikakooli viiulit mängima ja üleeestilisse poistekoori. Erinevalt osadest õpetajatest ei teinud Keio kunagil vahet Aino kui ringijuhil või õpetaja vahel. „Alati oli ta minu jaoks üks ja seesama Linnas.“ Oma

kunagist muusikaõpetajat iseloomustab Keio kui avatud, rõõmsameelset ja teotahtelist inimest. „Ainoga ei teki kunagi igavat või piinlikku vaikust – oma avatud olekuga suudab ta olla iga seltskonna hing ja süda.“ (Soomelt, 2014)

Joonis 8. Keio Soomelt (Erakogust)

„Kui Aino oma solistidega mikrofoniproove tegi, siis imetlesin ikka ja jälle, kui rahulikult ja ainult lapsele mõeldes ja temaga arvestades ta seda tegi,“ meenutab Anne Pindre, kelle poeg on Aino käe all muusikat õppinud. Ainol on oskus suunata ja aidata noori enda mina leidmisel. Samuti teab ta väga hästi, mis lapsi rõõmustab, ja nii on tal ikka paar kommi kotis, mis siis proovis tublimatele antakse. Veel leiab ta tõeliselt vahva omaduse Aino õpetamise juures, nimelt on ta alati esinemise pinge juures ise ülimalt rahulik, ajades juttu muudel teemadel ja nii vedades mõttelõnga kaugemale mujale muretsemisest. „Temas on suur sisemine rahu ja enesekontroll.“ (Pindre, 2014)

Ainole meeldib ka endale väga Eesti Koorijuhtide Naiskooris laulda (Joonis 9), eriti seepärast, et nende koor laulab väga hästi. „Mul tekib kohe laulust vaimustus, kui sa kuuled, kuidas koor heliseb ja kui pühendunult lauljad laulavad.“ Kuid ühes on Aino kindel, et sama õpilase ja juhendaja roll on ka nende naiskooris. Ikka riidleb koorijuht, et naised istuksid sirgemalt ja õpiksid sõnu pähe. (Linnas, 2014)

Joonis 9. Eesti Koorijuhtide Naiskoor (Erakogust, 2012)

3.3. Suhted õpilastega

Kui Ainolt küsiti 1994. aasta intervjuus, mis moodi laste kasvatamine käib, vastas Aino lihtsalt: „Muusikainimesed on veidi imelikumad kui teiste valdkondade töötajad.“ Ta usub, et teistmoodi suhtlemine aitab teda tema töös. „Muusikaõpetaja peab olema avatud ja sõbralik!“ lausub ta väarikalt. Kuid samas tõdeb ta, et tal ei ole hinge, et öelda mõnele lapsele, et ta peab koorist lahkuma. „Lasteaias on veel toredam, saab nalja ja lastele meeldib seal käia,“ tõdeb Aino. Kuid üks reegel on – kõik lasteaia lapsed peavad saama esineda. (Moosel, 1994)

Aino usub, et kultuurijuured tulevad küll kodust kõigil lastel kaasa, kuid arvab, et õpetaja saab seda muuta. „Kahjuks tänapäeval hakkavad kultuurijuured nõrgenema, sest lastevanemad ei käi enam isegi oma lapsi kontsertidel kuulamas,“ tõdeb Aino kurbusega. (Samas)

Aino suunas alati andekad noored muusikud edasi, et neil oleks, kuhu pürgida. Tol ajal pidi ta küll õpilased vallast välja Paide muusikakooli saatma, kuid nüüd on noortel võimalik käia Koeru muusikakoolis. (Samas)

„Isegi väljaspool koolitunde püüab Aino võimaldada lastele seda, et ka nemad näeksid kaugemale sellest, mis siin Koerus toimub,“ lausub Anne Muhk. Peale suure tahte õpilasi tunnis harida korraldab Aino pidevalt ülekoolilisi väljasõite teatrisse. Samuti ei mõista tihti õpilased, miks Aino enda elulugu tundides räägib. „Tegelikult ei ole need

õpilased seal maailma paikades käinud, millest Aino räägib, ning ta soovib vaid neile tutvustada seda, mis mujal maailmas toimub,“ usub Anne. (Muhk, 2014)

Keio Soomelt meenutab Aino Linnase tunde värvikalt. Tema jaoks olid kõik muusikatunnid omamoodi legendaarsed, kus lisaks muusikale sai kuulda kõikvõimalikke lugusid Aino lapsepõlvest, kooliajast ja muust elust. „Tol hetkel tundus see võib-olla vahel lihtsalt jutuna, kuid tagantjärele saab tõdeda, et ilmselgelt kujundasid need lood meid isiksustena märksa rohkem kui muusikateoreetilised teadmised.“ Soomelt tõdeb, et „just Ainoga sa õpidki inimeseks olemist ja see vast ongi see „miski“, mis aitab enam kui teadmine, et suur terts on kaks tooni“. (Soomelt, 2014)

3.4. Koolitused ja huvialad

„Muusikaõpetaja töö peab olema ka koolist väljas, sest muidu töö ammendub,“ arwab Aino. Samuti usub ta, et need, kes satuvad maale tööle, peavad leidma selle oma ventiili, et lasta ennast sellest miljööst aeg-ajalt välja. (Moosel, 1994)

Aastate jooksul on Aino end paljudel erinevatel kursustel koolitanud (Lisa 4). Näiteks on ta õppinud lisaks kitarri, plokkflööti ja väikest kannelt. Kuid ise ta loeb enda õppetöös kõige vajalikumateks kursusteks metoodikat ja psühholoogiat. Kõige meeldejääävamad kursused on Aino sõnul seotud praktilise tegevusega. Samuti aitavad õppetööle kaasa koorijuhtide õppereisid mööda Euroopat, mis peale silmaringi avardamise, aitavad õppida tundma ka võõraid kultuure ja nii saab neist õpilastele rääkida juba omast kogemustest. (Linnas, 2014)

Aino usub, et inimene peab enda kodust veidi kaugemale vaatama. Nii on tal harjumuseks saanud vähemalt korra aastas käia kuskil reisimas. Nii on ta jõudnud läbi käia Norra, Rootsi, Soome, Venemaa, Šveitsi, Hollandi, Ameerika, Taani, Prantsusmaa, Ukraina, Valgevene, Türgi jne. Suure osa nendest reisidest on ta ette võtnud koos Eesti Naiskooriga konkursi korras, kuid on ka lihtsalt huvireise. Endale meeldejääävaimaks loeb ta oma Ameerika reisi, kui ta Miamisse pulma kutsuti. Samuti on eredalt meelde jäänud kümnepäevane jalgsimatk Lapimaal koos õpetaja Anne Muhuga ja Volga reis Kaspia mereni oma abikaasaga. „Üks reis peab olema sisutihe ja huvitav, alles siis on see korda läinud.“ (Samas)

Aino Linnase muusikaelu juurde kuulub samuti ka kirik ning orel. Ta käis noorena tihti kirikuproove kuulamas. Juba siis hakkas talle meeldima oreli kaunis kõla ning see toodi talle lapsena isegi koju kätte. Kirikuõpetaja härra Madisson, kes oli tema naaber, mängis ka kodus koduorelil muusikat, mis kostis ilusti Aino majani, kus ta seda aknast kuulas. Aino sai ka ise orelimängimist proovida, kuid kuna tema töö ei olnud eriti usumeelne, siis ta ei saanud kirikusse enam aeg-ajalt oreli mängima minna. Aja möödudes tuli kirikus käimine rohkem päevakorda ja nii hakkas Aino taas oreli mängima kirikuõpetaja Allanile. (Linnas, 2014; Moosel, 1994)

„Mina olen oma laulukooridega ikka talviti kirikus esinemas käinud,“ ütleb Aino lootusrikkalt. „Hoopis teine asi on esineda kirikus, seal on hoopis teine kõla ning emotsioon.“ (Moosel, 1994)

Usku aga Aino päris unustanud ei ole. Peale aasta kestnud piiblikursuse usub Aino, et „usk annab mõista, et sina ei ole kõige võimsam ja tähtsam“. „Sa ei ole endale Jumal, miski on sinust alati vägevam!“ Ka praegu käib ta vahel kirikus, näiteks Jaani kirikus ja kuulab tseremooniat. „Ma ei tee seal midagi, ei laula kaasa, tihti ma nagu ei kuulaksi, mida nad teevad seal, ma lihtsalt istun ja mõtlen omi mõtteid.“ (Linnas, 2014)

Peale selle, et Aino pidevalt end koolitab ja välismaaareisidega silmaringi avardab, meeldib talle väga käia ka erinevatel kontsertidel. Seda teeb ta eriti just koos oma hea sõbra Anne Muhuga.

Esmakordselt sattusid nad väljaspool kooli ühisele kontserdile aastaid tagasi, kui Aino korraldas õpilastele ja õpetajatele ühist teatrikülastust. „Ma ei mäleta, mis see esimene kontsert oli, aga ma tean, et enne kui me hakkasime kahekesi üritustel käima, käisime mitu korda ühiselt suure bussiga,“ meenutab Anne, „kuna minul on piisavalt aega ja huvi, siis olen alati nõus Ainoga ühinema!“ Anne lisab veel, et nad on tihti kutsunud kedagi veel endaga kaasa, aga kuna üldiselt keegi väga huvitatud pole, siis ei näe nad vaeva, vaid lähevad kahekesi. Aino jaoks meeldejäävaimat lavastust on raske välja tuua, kuna iga lavastus jätab mingi oma mulje. Kuid talle meeldivad nii klassikalised ja tõsised lavastused kui ka suvelavastused. (Linnas, 2014; Muhk, 2014)

Aino tuli tagasi sünnipaika Koeru 48 aastat tagasi, mil talle pakuti tööd Koeru koolis ja lasteaias. Ta on siiani ustav oma töökohale ja ametile. Ometi pole Aino paigal seisnud, ta on end koolitanud ja palju ringi reisinud. Tänu temale on meil Koeru Keskkoolis palju erinevaid koore ja tema käe alt on kasvanud tublisid muusikuid. Samuti on ta oma südamliku ja positiivse olekuga võitnud õpilaste südamed.

4. PEREKOND

31. mail 1968. aastal löid Koeru kohal kirikukellad, sest paari pandi kohalik noormees Tiit Linnas ja Aino Kikas. Aino tundis Tiitu juba koolieast saati, kuna poiss oli olnud tema klassivend Koeru koolis. Juba sama aasta 28. oktoobril sündis ka noorperre esimene poeg Priit. 31. detsember 1970. aasta õhtul sündis perre pisitütar Piret (Joonis 10) ja pesamuna Jaak sündis 23. veebruaril 1973. aastal. Hetkel on Aino juba seitsme lapselapse vanaema. Priidul on kolm last, Piretil ja Jaagul kaks last. Aino abikaasa Tiit suri aastal 2006. (Linnas, 2014)

Joonis 10. Pireti keskkooli lõpetamine (Erakogust, 1989)

Aino lapsed on samuti väga musikaalsed. Kõik on lõpetanud Paide muusikakooli. „Eks alguses tuli lapsi ikka muusikakooli suruda ja nad pidid ikka kodus harjutama ka,“ meenutab Aino. Kaks neist õppisid muusikat ka edasi, kuigi tütar ütles kohe, et tema muusikaõpetajaks ei taha saada. Ometigi on ta lõpetanud Georg Otsa nimelise Tallinna Muusikakooli klassikalise laulu eriala ja õppinud kolm aastat muusikaakadeemias muusikaõpetajaks. Ka noorem poeg õppis muusikaõpetajaks ning Aino sõnul sobiks ta selleks väga hästi. Vanem poeg aga mängib ise muusikat. (Moosel, 1994)

„Ema panus meie haridusteele on olnud väga suur,“ usub tütar Piret. Aino oskas õpetada õppima ja aitas omandada teadmisi ja oskusi, millega edasises elus hakkama saada. „Usun, et ema suunamine, õpetamine ja õige õpikeskkonna loomine aitas kaasa meie edasistele haridustee valikutele ehk tegema õigeid otsuseid selles vallas.“ Juba lapsepõlvest mäletab Piret, et ema pani huvi tundma ka muudest asjadest, nagu näiteks teatrite, muuseumide, kontsertide ja näituste külastamisest. Peale selle, et need pakkusid väga palju rõõmu, olid need ka väga harivad ja panid aluse laste huvide kujunemisele. Kõige enam on Aino oma lapsi õpetanud olema järjekindlad. Alati kehtis põhimõte, et „kui oled midagi ette võtnud, pead selle lõpuni käima“. „Olen veendunud, et ilma ema suunamiseta poleks me täna seal, kus me oleme.“ (Linnas, P., 2015)

Piret austab ja armastab oma ema väga. „Ta on ema, kes on võtnud meid kolme last erinevatel eluetappidel just sellistena, nagu me oleme.“ Aino ei tee mööndusi teatud asjades, aga samas on ta lasknud toimetada oma lastel enda eluga just sellistena, millistena nad on võimelised ja suutelised seda tegema. „Olen alati tänanud oma mõtetes teda selle eest, et „varjatult“ on ta lasknud meil ise otsuseid teha, olgu need siis õiged või valed,“ imetleb Piret oma ema. „Eksida tuli ja sellest pidid õppima, näiliselt ema poolt mitte sekkudes. Ehkki ta oli kogu aeg olemas ja suunamas.“ Nooremas eas on olnud hetki, kus Piret tundis puudust sellest, et ema tema eest mõne olulisema otsuse ära oleks teinud või oleks rääkinud tema eest. Nüüd aga mõistab ta, et vaid nii suutsid ja suudavad nad ise hakkama saada ja toime tulla. „Sisimas tänan ma teda selle eest.“ Peale selle on Aino tohutult töökas, visa ja täis tahtmist kogu aeg edasi liikuda, mitte paigal seista ja tema teadmishimu on lausa käega katsutav. Sellepärast on ema Piretile ka suurimaks eeskujuks. (Samas)

Lisaks sellele, et Aino on tubli ja vapper ema, on ta ka suurepärane vanaema oma lastelastele. „Ta on nõus nendega minema igale poole ja kui ta isegi füüsiliselt ei jõua, siis lastelaste nimel ta läheb ja teeb nendega koos tegevused läbi,“ räägib Aino sõbranna Anne Muhk. Ta on viinud neid igale poole ning soovib neile näidata kõike, alustades teatrite ja nukumuuseumidega ning lõpetades näiteks teletorniga. Nii ütles kord üks Aino lapselaps oma beebieas õele: „Vaene Lissu, kui sa teaksid, mis sind ees ootab, kõigepealt viiakse sind nukuteatrisse, siis tulevad lastekontserdid, siis tulevad suuremad

kontserdid, siis tulevad juba muusikalid ja siis sümfooniad.“ Kuid ega Lissu rumal polnud ja vastas Karlale: „Aga pärast seda läheme alati kohvikusse!“ (Muhk, 2014)

Aino isegi nimetab end perekonna kultuuriorganisaatoriks. „See on ainus viis, kuidas perekonda kokku saada, muidu on kõigil alati kiire, aga kui piletid juba ostetud, küll nad siis kohale tulevad,“ tõdeb Aino. Samuti on perele harjumuseks saanud peale kontserti või etendust minna kosutama ennast kohvikusse, et panna vääriline punkt ilusale õhtule. Nii oli ka siis, kui lapsed alles väikesed olid, ikka oli iga vaba hetk millegagi sisustatud – teatrid, kontserdid, reisirid, esinemised. Tänu Aino panusele õppisid nende peres kõik pillimängu selgeks, kaasa arvatud isa, mis andis neile võimaluse koos olla ja musitseerida. (Linnas, 2014; Linnas, P., 2015)

5. PANUS KOERU VALDA

Aino Linnas on töötanud Koeru Keskkooli muusikaõpetajana 48 aastat. Tema südamega tehtud töö on paljudele lauljatele ja kuulajatele pakkunud Koerus, Järvamaal ja kaugemalgi laululusti ja kuulamise rõõmu. (Itse, 2014)

Aino on osalenud Koeru valla rahvaga laulupidudel aastast 1972. Lisaks osalemisele laulupidudel on ta isegi ühel korral käinud rahvapilliorkestriga tantsupeol. Aino arvates on Koeru rahvas musikaalne, sest ta teab, et ka enne, kui tema hakkas koore juhendama, on siin kandis ikka lauldud. Samuti on ühislaule Koerus alati kuulda olnud, kui keegi vaid lauluga alustab. Eriline on see, et tegemist on õpetajaga, kes õpetab juba kolmandat põlvkonda. Ise ta ütleb selle peale, et ta ei taha ära minna. „Siin on nii hea ja tuttav kogukond, sa tead, kellelt mida paluda, ja tead, palju siis neilt loota. Koerus on hea lihtne elada.“ (Linnas, 2014; Moosel, 1994)

Aino on juhendanud 43 aastat Koeru kultuurimaja segakoori (Joonis 11), kes pidas sellel aastal enda 125. aastapäeva. Veel on Aino juhendanud väljaspool kooli nais-, meeskoori, Vao meesansamblit, Kultuurimaja naisansamblit ja tantsuorkestrit. Kuid ega koori ees juhtimine pole mingi naljaasi. Esimestel kordadel jäi Ainol julgusest sedavõrd puudu, et ta lausa koju ära sõitis, et mitte koori juhtida. „Mul pole lõvi iseloomu!“ arvas Aino selle peale. Aga nagu näha, siis enam ta koori ei karda, tänu aastatele, mis teda tugevaks on teinud, nagu ta ise leiab. (Moosel, 1994)

Aino kauaaegne kolleeg ja segakoori kaadirigent Anne Pindre iseloomustab Ainot kui väga viisakat ja arvestavat inimest, kes peale oma tööpäeva ja peretoimetusi tuleb ja hakkab vabast ajast tegelema koorijuhtimisega. Annega on Aino seotud juba üle 40 aasta. Üheskoos on juhendatud Koeru kultuurimaja segakoori (Joonis 11) ning läbi viidud Koeru valla lauluvõistlusi. „Aino ei kritiseeri kunagil lauljat, vaid suunab ning ebaõnnestumistest ta samuti ei räägi ja kui küsida, siis vastab äärmiselt diplomaatiliselt. Kolleegina ei hinda ta kunagil sinu tööd, vaid on pigem tänulik, et asja ette võtsid ja

teda aitasid. Aino mõistab, et muusikas ei ole nii, et kaks pluss kaks võrdub neli, vaid siin on miljon varianti, mis üksteisest erinevad. Selle mõistmine annab temaga suhtlemisele ja koostööle palju juurde,“ kirjeldab Anne. „Aino usaldus tuleb välja teenida, kuna ta ise on väga professionaalne koorijuht, siis ta eeldab ka vastavat õpetamist ja juhendamist igalt koorijuhilt ja pillimängijalt. Põhjendab ta seda väga lihtsalt – muusikainimestele on antud looduse poolt anne ja haridus headelt õpetajatelt. Professionaalsust ei eelda Aino aga lauljatelt, sest seda alles laulja õpib.“ (Pindre, 2014)

Joonis 11. Koeru segakoor (Linno, 2015)

Aino töö muusikaõpetaja ja koorijuhina ei jää ainult Koeru valla piiridesse. Viimased paarkümmend aastat on Aino järjepidevalt juhendanud koorijuhina Järvamaa laulupeo ühendkoore. Peale selle on ta mänginud Järvamaa sümfooniaorkestris ning on aktiivne Järvamaa Poistekoori dirigent. Kuulub Muusika Õpetajate Liitu, Eesti Koorijuhtide Liitu ja poistekooriga Eesti Meestelaulu Seltsi. Samuti on ta osalenud Eesti Vabariigi muusikaõpetajate ainesektsiooni volikogus, maakonna ainesektsiooni juhatajana. (Itse, 2014; Linnas, 2014)

Muusiku tööle lisaks on Aino olnud ka 1994. aastal Koeru vallavolikogu liige (Joonis 12), kus oli ta eelkõige lasteaia eest väljas. Samuti muretses ta perevaesuse ning toetuste määramise pärast. Kuna tol hetkel kuulus volikokku ka kooli direktor, siis kooli eest ta võitlema ei pidanud. (Moosel, 1994)

Joonis 12. Koeru vallavolikogu (Erakogust, 1994)

Aino on teinud diplomitöö Koerust perioodil 1840-1940 ning seejuures avastanud palju uut. Tema üllatuseks oli Koerus juba sel ajal palju isetegemist. Tegutsesid väga erinevad seltsid: kirikukoor, Koeru sümfooniaorkester, näitemänguselts ja ka näiteks uhke kammeransambel. Aino uskus, et tema eest tehti omal ajal suurem töö ära, kui koorijuht Tuglas asutas Koerus meeskoori, kes sai esimesel laulupeol 3. koha. Ainus, millest Aino puudust tunneb, on puhkpillimuusika Kuna ta ise ei ole ühtegi puhkpilli õppinud, siis ei julge ta ka ise sellega alustada. (Samas)

Anne Pindre sõnul on Aino Koeru vallale andnud tohutult palju. „Üle poole sajandi on ta Koerus lauluindu edasi andnud ja seda vastsündinutest kuni eakateni välja. Mida suuremat inimeselt veel tahta!“ Tema sõnul pole jätkusuutlikumta inimest kui Aino, sest ta on alati olemas. (Pindre, 2014)

Aino Linnasele on maakonna ja valla tasandil omistatud aastatega palju erinevaid tunnustusi. Siinkohal toon välja neist tähtsamad viimaste aastate jooksul.

1990. aastal autasustati koorijuht Aino Linnast esimest korda üldlaulupeo aumedaliga. Samal aastal täitis Koeru segakooril üks sajand laulu. (Rundu, 2007)

2002. aastal tunnustati Ainot Järvamaa Teenetemedaliga silmapaistva rahvakutluurialase tegevuse eest Järvamaal ja seoses eduka esinemisega IX noorte laulu- ja tantsupeol. (Linnas, 2014)

2004. aastal tunnustati teda Koeru Valla vapimärgiga. Vapimärk on valla autasu, mis antakse füüsilistele isikutele Koeru vallale osutatud teenete eest. (Koeru vald, 2015)

2004. ja 2010. aastal sai Aino Järvamaa Omavalitsuste Liidu kultuuripreemia – elutöö preemia. Tunnustus anti Aino Linnasele, kes on Koeru Keskkooli muusikaõpetaja 1967. aastast. Tema õpilased, juhendatavad koorid, ansamblid ja solistid on alati esinenud nii kooli, valla, Järvamaa kui ka üle-eestilistel laulupidudel ja mitmesugustel teistel kultuuriüritustel. Oma silmapaistvaid oskusi on Aino Linnas edasi andnud paljudele noortele, kes on asunud tegutsema muusiku, muusikaõpetaja või koorijuhina. (Mets, 2010)

2014. aastal sai Ainost Koeru valla aukodanik (Joonis 13). Tegu on Koeru valla kõrgeima autasuga, mis omistatakse isikule vallapoolse austusavaldusena Koeru vallale osutatud väljapaistvate teenete eest. Koeru vallas on peale Aino Linnase veel kaks aukodanikku: Uuno Aan ja Asta Lepik. (Koeru vald, 2015)

Joonis 13. Koeru aukodanik Aino Linnas (Linno, 2014)

6. MEENUTUSED AINO LINNASEST

6.1. Aino mõju lähedastele

Kolleeg ja hea sõber Anne Muhk on öelnud: „Aino Linnas on lisaks suureks eeskujuks olemisele aidanud mul mõista elu olemust. Näiteks tänu temale suutsin ma teha ära autojuhiload, mida ma ei uskunud, et oleksin võimeline sooritama.“ (Muhk, 2014)

„Julgen öelda, et mind võlus Aino oskus saata soliste ja koore,“ sõnab Anne Pindre. „Samuti tema oskus leida ideaalne saade laulule, stiilitunnetus ja ajastu tajumine. Tänu temale hakkasin ka ise niimoodi tajuma, mõtlema ja mängima. Pidev koostöö on mind mõjutanud rohkem emotsionaalselt kui mõistuslikult. Aino Linnasel on oskused oma tööd hästi teha ja see on ka mind innustanud olema parem koorijuht ja muusikainimene. Lava on püha koht ja musikaalsus on imeline anne, seda tuleb teistega jagada.“ (Pindre, 2014)

Endine Koeru Keskkooli õpilane Keio Soomelt leiab Ainost ainult positiivset mõju. „Esmajärjekorras on Aino olnud muidugi esmaklassiline muusikaõpetaja. Lisaks õigetele nootidele on ilmselgelt Aino teene see, et hilisemates muusikaõpingutes pole mul üldiselt probleeme muusika sisulise küljega. Aino õpetas meid eelkõige musitseerima, tehniliselt õige laulmine oli loomulikult elementaarne, kuid Linnas läks sellega alati edasi, harjutades meid juba väikesest peale ka sisuliselt musitseerima. Teine osa Aino mõjust on ilmselt ka teatud ellusuhtumine. Tema üdini positiivne maailmavaade ja mõnusat vaba suhtumine teda ümbritsevasse ellu on kindlasti avaldanud teatud mõju ka minu maailmatunnetusele.“ (Soomelt, 2014)

Samuti on olnud Aino suur eeskuju minule endale. Peale selle, et olen tema käe all muusikat õppinud lasteaiast peale, olen ma olnud lastekooris ja erinevates ansamblites ja isegi paaril korral solistina esinenud. Aino mõju minule ja minu suhtumisele muusikasse on olnud niivõrd suur, et otsustasin minna esimeses klassis Koeru muusikakooli. Mu vanemate küsimuse peale, et mida ma õppima tahan minna, oli minul

vaid üks vastus: „Ma tahan minna õppima klaverit ja mängida seda sama hästi kui õpetaja Aino!“

6.2. Huvitavamad seigad

Anne Muhk usub, et iga kord, kui ta Ainoga koos aega veedab, juhtub midagi, nii et huvitavaid lugusid on tohutult palju. „Üks meeldejääv seik ja kivi minu kapsaaeda on kunagine klassiekskursioon Tallinnasse teatrisse. Kui aeg oli hakata tagasi Koeru sõitma, siis ma kontrollisin bussis õpilaste olemasolu. Kui õpilane kuulis enda nime, pidi iga laps ise hüüdma, et ta on kohal. Viimasena ütlesin ma Aino nime ja päris mitu suud ütlesid, et olen siin. Mina seepeale uskusin, et Aino on bussis ja hakkasime liikuma. Kui me olime natuke aega Tallinnast välja sõitnud, küsisin, et kus Aino istub, ja selgus, et teda ei olegi bussis. Need olid tema naabripoisid, kes tegid mulle Aino asemel häält. Ma ei jõudnud veel poistele midagi vastata, kui juba Aino helistas mulle ja saime ta õnnelikult uuesti bussi peale võtta.“ (Muhk, 2014)

Anne Pindrel meenub Ainoga kohe üks lustakas lugu: „Aino tuli korra lasteaiast kultuurimajja proovile oma kaheukselise Peugeot`ga ja oli sinna toppinud vähemalt 10 väikest laululast. Sõitis kultuurimaja ette, tegi ukse lahti ja siis hakkas sealt lapsi välja ronima. Aino ise pugistas samal ajal naeru.“ (Pindre, 2014)

Lapsepõlvesõber Heli Laaneoksa sõnul oli neil Ainoga koos oli alati lõbus ja nii nad ükskord mängisid Heli juures täiskasvanuid. „Panime minu ema kübarad ja kleidid ja käekotid endale külge ning läksime õue hanede keskele. Küll oli uhke tunne,“ meenutab Heli. (Laaneoks, 2015)

Kõige eredam ja värvikam seik, mida Aino tütar Piret iial ei unusta ja mis ehk iseloomustab tema ema tegutsemisi kõige paremini, on sõit Leningradi. „Ühel suvekuu päeval olime kahekesi kodus ja jõime hommikukohvi. Ühel hetkel pakkus ema välja, et sõidame Paidesse kolama. Mõeldud, tehtud! Seekord siis läksime bussiga ning varsti olimegi Paides. Veetsime päeva ringi kolades, kuni käes oli aeg koju sõita. Jõudsime bussijaama, istusime pingile ning ühel hetkel ütles Aino, et me läheksime selle bussi peale, mis just oli saabunud. Läksime bussi ja istusime. Pärisin, et miks me selle bussi peal oleme, meie oma läheb hoopis teisest peatusest. Aino aga ei öelnud midagi. Buss

hakkas sõitma ja siis tuli vastus, et sõidame Leningradi (praegune Peterburg). Õhtuks olime kohal ja esialgse plaani kohaselt pidime sõitma järgmisel päeval tagasi. Leningradis astusime bussi pealt maha, käisime söömas ning aeg oli otsida öömaja. Pärast mõningast otsimist oli selge, et seda me täna küll ei leia. Tuli ööbida rongijaamas. Hommikul, kui ema õhtuseid tagasisõidu pileteid läks ostma, selgus, et võime selle mitmeks päevaks unustada. Ja nii algas meie seiklus! Ei öömaja, ei pileteid, rääkimata vahetusriietest. Päev läbi jalutasime linna peal nii, et jalad olid väsinud. Ostetud said eluks vajalikud asjad – sussid ning seal me siis lohistasime. Teadmata, kas saame öömaja ja millal me koju jõuame. Ema sellest ennast heidutada ei lasknud. Alati positiivsust täis, ükskõik, mis olukord ka poleks. Käisime päeval muuseumides, näitustel, kauplustes ja teatris. Hotelli kohta ei saanud ning öömajaks tuli võtta see, mis „pakkumises“ oli. Ehk siis üks öö rongivagunis, rongijaamas ning lõpuks vahetustega bussijaamas. Tagasisõidupileti saamiseks tuli terve öö seista järjekorras – üks magas, teine seisis ja vastupidi. Kuuendal päeval saime koju tagasi sõita. Sellised ettevõtmised Ainol olid ja on – kunagi ei tea, kuhu ja kuidas. (Linnas, P., 2015)

KOKKUVÕTE

Uurimistöö eesmärgiks oli koostada kokkuvõtlik ülevaade Aino Linnase senisest elust. Lisaks erinevatele eluloolistele faktidele pidasin oluliseks ilmestada tööd Ainoga lähedalt kokkupuutuvate inimeste meenutustega.

Vaatamata sellele, et õpinguteaastad viisid Aino Koerust vahepeal Tartusse ja Tallinnasse, pole tema side Koeruga kunagi katkenud. Koeru Keskkoolis ja Koeru lasteaias Päikeseratas on Aino töötanud muusikaõpetajana nüüdseks juba 48 aastat.

Tänu Ainole on Koerus ka väljaspool kooli väga tähtsal kohal laulmine, tegutsevad erinevad koorid ja ansamblid. Ühiselt on osa võetud paljudest laulupidudest ning osaletud edukalt lauluvõistlustel. Aino eestvedamisel toimuvad koolis väljasõidud teatritesse ja kontsertidele. Lisaks võtab Aino aktiivselt osa maakondlike ja riiklike muusikaga seotud ühenduste tööst. Koeru valla eduka esindamise eest on teda tunnustatud kõrgete autasudega nii valla kui ka maakonna tasandil.

Intervjuudest selgus, et Aino Linnas on tohutult musikaalne, sihikindel, julge ja elurõõmus inimene. Oma positiivse olemuse ja järjekindlusega on ta olnud eeskujuks nii lastele, õpilastele kui ka kolleegidele. Tema õpetused ei piirdu ainult muusikaalaste teadmiste edasiandmisega. Rohkearvulised reisid maailma erinevatesse paikadesse ning osalemine mitmete seltside ja kooride töös on andnud Ainole palju elulisi kogemusi, mida ta heal meelel oma lähedastele jagab. Oluline on, et selle kõige juurest ei puudu kunagi hea huumor.

KASUTATUD MATERJAL

- Itse, B. 2014. Aino Linnas teeb tööd, mis on tema hobi. <http://eestielu.delfi.ee/>. 11.02.2014.
- Itse, B. 2014. Rikkis kõrvadega muusikaõpetaja. – Järva Teataja, 25. jaanuar, lk 5.
- Koeru vald. 2015. <http://www.koeruvv.ee/index.php/aukodanikud>. 13.02.2015.
- Laaneoks, H. 2015. Aino Linnas. Mets, C., helilindistus.
- Linnas, A. 1994. Aino Linnas 50. Moosel, E., helilindistus.
- Linnas, A. 2014. Aino Linnas. Mets, C., helilindistus.
- Linnas, P. 2015. Aino Linnas. Mets, C., käsikirjaline mälestus.
- Mets, H. 2010. Järvamaa hariduspreemiate kätteandmine on sel aastal Türil. <http://www.jarva.ee/> . 24.09.2010.
- Muhk, A. 2014. Aino Linnas. Mets, C., helilindistus.
- Pindre, A. 2014. Aino Linnas. Mets, C., käsikirjaline mälestus.
- Rundu, J. 2007. Koeru kultuurimaja 50.
- Soomelt, K. 2014. Aino Linnas. Mets, C., käsikirjaline mälestus.

LISA 1. AINO LAPSEPÕLVEKODU

Koeru apteek ja perekond Kikaste kodu (Luhasalu, 1983)

Jaan Kikas koos abikaasa Leidaga maja ees (Öömann, 1994)

LISA 2. KÜSITLUSLEHT

Tere!

Olen Koeru Keskkooli 11.klassi õpilane Carolyn Mets ja teen uurimistööd Aino Linnasest. Palun vastata järgnevatele küsimustele.

Nimi:

1. Kuidas olete seotud Aino Linnasega?
2. Meenutage oma esmaohtumist Aino Linnasega, mis mulje ta Teile jättis?
3. Kuidas kirjeldate Aino Linnast sõbra ja õpilasena?
4. Milline on Aino Linnas kolleegina?
5. Tooge välja mõned meeldejäävamad seigad seoses Aino Linnasega?

Lisaks:

Täna vastamast!

LISA 3. KOERU KESKKOOLI LASTE- JA POISTEKOOR

Lastekoor (Linno, 2014)

Poistekoor (Linno, 2015)

LISA 4. TÄHTSAMAD KOOLITUSED

Kursus	Aasta	Koolitaja
Koorijuhtide ja muusikaõpetajate seminar	1997	Eesti Kooriühing
Eesti kirikulugu	1997	EELK Usuteaduse Instituut
Koolikooride hääleseade ja häälehoid	1998	Eesti Muusikaakadeemia
Eesti nüüdismuusika	1999	Eesti Muusikaakadeemia
Eesti Koorijuhtide Naiskoori täiendõpe	1999	Rahvakultuuri keskus
Praktiline inglise keel	1999	Paide ÜG keeltekeskus
Eesti Koorijuhtide Naiskoori koolitus	2000	Rahvakultuuri keskus
Täiendkoolitus muusikaõpetajatele	2001	Eesti Muusikaõpetajate Liit
Hispaania keele kursused algtasemele	2003	Kea Erakool
Täiendkoolitus muusikaõpetajatele	2007	Täiendkoolituskeskus
Lasteaia muusikaõpetajate suvekool	2008	Eesti Muusika ja Teatriakadeemia
Täiendkoolitus muusikaõpetajatele	2009	Eesti Muusika ja Teatriakadeemia
Seminarlaager "Vigala 2010"	2010	Eesti Kooriühing
Koorijuhtidele ja muusikaõpetajatele	2010	Rahvakultuuri keskus
Lõimitud keele- ja muusikaõpetus	2012	Eesti Muusika ja Teatriakadeemia
Täiendkoolitus muusikaõpetajatele	2012	Eesti Muusika ja Teatriakadeemia
Kitarrimäng ja keeleõpe muusikatunnis	2013	Eesti Muusika ja Teatriakadeemia
Seminarlaager "Väike-Maarja 2012"	2013	Eesti Kooriühing
Muusika ja kunstiõpetajatele	2013	Eesti Muusika ja Teatriakadeemia